

1.

Waar Aron enkel het voorkomen van een hogere sensitiviteit bij bepaalde personen vaststelde en dit meetbaar maakte, groeide er sinds de eeuwwisseling een soort van cultus rond hoogsensitiviteit, meegaand in de trend van indigokinderen of nieuwwetijds kinderen en de opkomende medicalisering (zie o.a. ADHD). Deze 'cultus' rond hoogsensitiviteit wordt recent meer en meer 'gecultiveerd' in zelfhulpgroepen, verenigingen en door persoonlijke 'coaches'. De zeer algemene beschrijvingen van 'gevoeligheid' ('Ben je weleens overbelast of 'overprikkeld'?) helpen hierbij om leden te rekruteren, terwijl deze gepaaid worden met hoe speciaal HSP's zouden zijn, als betrof het een nieuwe soort mensen met uitzonderlijke gaven. Aron zelf geeft echter duidelijk aan dat het gaat om een glijdende schaal en dat er in feite niets bijzonders aan is. HSP's hoeven zich niet 'speciaal' of 'verheven' te voelen, en nog belangrijker: ze hoeven hun eigenschap niet als excuus te gebruiken om andere, wél degelijke bestaande psychische stoornissen weg te redeneren.

2.

‘Zullen we zelf een sekte oprichten?’, zei Harold met een glas rode wijn in z’n hand. ‘En dan grof geld verdienen’, zei Erna.

‘We moeten een naam hebben’, zei Caspar.

‘Wat denk je van HSP-cultus?’, zei Esther.

‘Inderdaad’, zei Harold, ‘het HSP-gebeuren.’

‘Wat vragen we per uur?’, vroeg Caspar.

‘Zo’n €100,-’, zei Erna. ‘Volgens de filosofie: als het duur is is het ook echt. Dat is dan beslist niet teveel gevraagd.’

‘We moeten een geheim hebben’, zei Harold.

‘De kern van dit geheim is inwijding in een mysterie. In zeven stappen of stadia’, zei Esther.

‘Het uiteindelijke doel is het arcana, het geheim.’

‘Dat bereik je’, zei Erna, ‘door drie graden te doorlopen. Pas dan ben je Hogepriester of Hogepriesteres. Je mag jezelf dan ingewijde noemen.’

‘Pas op’, zei Harold, ‘we hebben nog een medium nodig dat als goeroe kan optreden.’

‘Dat maakt het pas echt tot een sekte.’

‘Evenals wat vieringen volgens de jaarkalender. Bij voorbeeld Maria Lichtmis of Allerzielen.’

‘We hebben uiteindelijk een ‘innercircle’ nodig voor de mensen die de boel bestieren.’

‘Iets waar iedereen wil bij horen, maar niet voor gevraagd wordt.’

‘We pakken een of ander leuk kasteel, zoals kasteel Terborgh in Schinnen’, zei Caspar en hij keek naar Esther en gaan daar op verzoek van organisaties, verenigingen, bedrijven, of particulieren: lezingen, cursussen, trainingen en demonstraties verzorgen. En het geld stroomt binnen, zei Harold en uiteindelijk valt het als een kaartenhuis in elkaar, lachte hij, maar ons geld staat dan allang op een Zwitserse bankrekening of op een rekening van de Kaaimaneilanden. En wij zijn met de Noorderzon vertrokken. We voorzien met deze sekte in de behoefte waarvan C.G. Jung zegt: *‘in ongeveer een derde van de gevallen lijden de mensen aan geen enkele neurose die klinisch vastgesteld kan worden, doch aan het feit dat hun leven geen zin en geen doel heeft’*.

3.

‘Niet de Rooms-Katholieke Kerk, de oosters-orthodoxe kerken, Oudkatholieken, Anglicanen, Protestanten, Luthersen, Doopsgezinden en Baptisten, Calvinisten, niet de Pinksterbeweging, Evangelische beweging, De Remonstrantse Broederschap, niet de Jehova’s getuigen, Apostolischen, Vrijmetselarij, Rozenkruisers, Theosofie, Transcendente Meditatie, Wicca,

Sjamanisme, Scientology Kerk en de New Age bezitten 'Het Geheim'', zei Harold.

'Alleen wij zijn uitverkoren om dat geheim te kennen en geheim te houden.'

'We zijn het te weten gekomen (legende), via een Italiaanse monnik in Tessin, toen we daar laatst de herfst doorbrachten', grapte Esther.

'Hij heeft ons het geheim geopenbaard en ons als zendelingen op weg gebracht.'

'En zo gooien we alles in een pet roeren flink en we hebben zowaar een nieuwe religie te pakken.'

'Wat nog ontbreekt is een schrijver die ons gedachtegoed op papier zet, zodat we in onze eigen uitgeverij boeken kunnen uitbrengen over de HSP-therapie die alle leden moeten kopen, want anders hoor je er niet bij.'

'Laten we de uitgeverij 'Arcana' noemen.'

'Hier is ook weer een aardige duit mee te verdienen.'

'En nu houden we erover op', zei Harold, 'want het begint eng te worden.'

'Als we zo doorgaan kunnen we inderdaad een beweging oprichten.'

'Je kan er rijk mee worden', zei Esther.

'Het is een gat in de markt.'

'We hebben alleen nog een priesteres nodig, maar die weet ik wel te vinden.'

4.

Reinoud en Aline woonden in de Baandert. Ze woonden in een plechtstatig woonhuis met de gevel naar de straatzijde. Geheel wit geverfd. Boven de voor- en achtergevel elk een ongebruikte schoorsteen, zodat we te maken hebben met een zadeldak. Aan de zuidzijde een uitbouw met drie ossenogen. De achtergevel heeft ook een ossenoog. Merkwaardig is de vanuit de uitbouw gebouwde en gebruikte schoorsteen opgetrokken uit maaskeien. Vermoedelijk later toegevoegd. Er is sprake van enige originele gebrandschilderde ramen, samen met twee gesierpleiserde raamomlijstingen. In de voorgevel is een vooruitstekende omgekeerde hoefijzervorm te zien, met in de cirkel eronder zes staken met op de plaats van de as een ruitmotief. Uiteindelijk zien we onder de daklijst in de voorgevel een muizetandachtige versiering in baksteen. Tussen de uitbouw en de voorgevel is een terras gemaakt met grote potten met palmen erin. Met uitzicht op een eikenparkje met daarachter de Geleenbeek. Aline werd benadert om priesteres te zijn voor het nieuw opgerichte gemeenschap HSP, te kasteel Terborgh, Schinnen. Een uitnodiging die ze graag aannam. Ze nam haar rode Triumph Spitfire en reed naar Terborgh, nadat ze eerst zich een

voorstelling gemaakt van het wel en wee van dit kasteel:

5.

Ze passerde station Spaubeek en reed de Oliemolenweg weg op tot bovenaan, waar de 'weg langs Stammen' steil omhoog ging tussen het beukenhout van het Stammenbos. Ze zag dat in het schilderachtige Geleendal te Schinnen te midden van de Kasteelder weidens de ruïne van de burcht Terborgh ook wel Huis Schinnen of het Bovenste Huis genoemd lag. Ze ontwaarde de oorspronkelijke burcht van kasteel Terborgh was een woontoren gelegen op de 'Motte' (verhoogd eiland) achter het huidige gebouwencomplex. Het scheen dat de geschiedenis van Terborgh gaat heel ver terug ging en begon bij Karel de Grote in Aken. Deze keizer beloonde een vertrouweling met een stuk grond in Schinnen, en die begon met de bouw van een burcht op een 'motte'. Aline wist dat waarschijnlijk Terborgh beschouwd mag worden als een van de oudste burchtterreinen van de huidige provincie Limburg. Er zijn vermoedens dat ter plaatse van het huidige kasteel Terborgh in de Romeinse tijd een 'burgus' of wachttoren heeft gelegen die de oorsprong vormde voor het ontstaan en de benaming van Terborgh.

Eerst in 1285, herinnerde zich Aline nog, wordt het kasteel in 1285 genoemd, in de huwelijkse voorwaarden van Hendrik van Scinne en Ouderadis, als *Castrum Nostrum Schinna*, bestaat zij uit een woontoren, gelegen op een kunstmatige verhoging (terp of motte), en een voorhof.

Uit haar literatuurstudie wist ze dat van 1400 tot aan de Franse Revolutie had het Geslacht Schellaert van Obbendorff op Terborgh gewoond en geregeerd. Schinnen met 'Huize Schinnen' was een 'Heerlijkheid', via de Heer van Valkenburg plichtig aan de Duitse Keizer. De Heer van Schinnen beheerde ook de kerkdorpen Thull, Puth, Nagelbeek, Sweykhuisen e.a. De Heren van Schinnen deden de uitspraken over jacht- en visrecht, over tol- en maalrecht en over bestuursbenoemingen in dorp en kerk. Ook het strafrecht was in hun handen. Op Terborg waren kerkers, een pijnbank en zelfs een galg. In de 16e eeuw werd uiteindelijk de woontoren op de motte verlaten.

Het Terborgh wat ze aantrof was in feite een uit bakstenen opgetrokken vrij grote carréboerderij waarin in het stalgedeelte als 'Gasterij Kasteel Terborgh' wordt uitgebaat en de rest als woonhuis in gebruik is. Verder viel op dat alles in de trant

van de Franse regency-stijl was, dat wil zeggen grote ramen opgedeeld in kleine ruitjes in een hardstenenomlijsting. Het kasteelterrein is voorzien van een gracht die gevoed wordt door de Geleenbeek. Voorheen schenen er grote visvijvers rond het complex gelegen te hebben. Het binnenplein echter is bereikbaar via de voormalige ophaalbrug naar het van een topgevel voorziene poortgebouw. De noordvleugel herbergt het herenhuis en de zeshoekige huiskapel uit 1613, met hoekblokken van mergel, die in 1625 werd ingewijd door de bisschop van Roermond. Van de oorspronkelijke inrichting van de kapel is tegenwoordig niets meer overgebleven. Het woongedeelte beschikt over een monumentaal trappenhuis met eikenhouten bordes en diverse stucplafonds. In de zuidvleugel is de kasteelboerderij gevestigd.

Rechts van de oprijlaan zag ze een wegwijk van Naamse steen. Voor de oprijlaan op de kruising met de Kasteelder gewande staat tussen drie bomen een kruisbeeld uit 1758, geplaatst door de toenmalige bezitster Vrouwe Maria Ernestina de Schellaert van Obbendorf van Reulsdorf, met de inscripties: 'SALVO FACILAS DOMINE SCHINENSES' (Heer, bescherm de inwoners van Schinnen). Het bijbehorende chronogram voor een

nieuw kruis geeft het jaartal 1807 aan. Na het schijnt ging na de dood van de ongetrouwde Freule Ernestine Terborgh naar haar neef Adam Alexander. Zijn enige kind viel echter, door onvoorzichtigheid van een dienstbode, uit het raam in de gracht en verdronk. Volgens de overlevering zou het dichtgemetselde raam aan de westzijde de plaats van dit tragisch ongeluk aanduiden (1763). Dit kind was de laatste telg uit het Geslacht der Schellaerts.

Er volgde een lange periode van leegstand en Terborgh raakte in verval. Aline had genoeg gezien. Ze kon zich hier wel thuisvoelen. Maar hoe zat dat met die bokkenrijders?

Kasteel Terborgh bleek tevens schepenbank en gevangenis, in roerige tijden te zijn. Rond de 18e eeuw werd in de gevangenis van de burchthoeve leden van de zogenaamde 'bokkenrijders' ingesloten. De burchtkerker van de bokkenrijders zijn nog steeds te zien door het, inmiddels geblokkeerde, trapje rechts naar beneden te nemen als men door de poort gaat. Over die bokkenrijders straks meer.

6.

Aline volgde voor de zoveelste keer de Oliemolenweg zonder te weten dat die weg zo heette. Hij ging vanzelf over in de wegnaam Heisterbrug. Na wat hobbels te hebben genomen kwam ze aan in het dal van de Geleenbeek. In de verte lag kasteel Terborgh te midden van populieren. Het oogde niet onaardig. Ze had er een goed gevoel bij. Ze sloeg rechtsaf en reed de oprijlaan binnen. Alwaar ze stopte op de binnenplaats. Hier moest het gebeuren, dacht ze. De gemeenschap HSP. Ze keek eens om zich heen en proefde de herfst in de lucht, hoewel het nog volop zomer was. Ze pakte de sleutel die ze gekregen had en ging het hoofdgebouw binnen. Opmerkelijk waren de grote schouwen. Hier komen de sessies en de bijeenkomsten plaatsvinden. Hier kon er in groepen worden gewerkt. Met behulp van trainers en coaches. Hier konden de HSP's leren omgaan met hun gevoelige kant. En deze een plaats geven. Ze keek door een groot raam naar buiten en zag de slotgracht. De eeuwen hangen hier om je heen, mompelde ze.

7.

‘Welkom in het land van de bokkenrijders’, zei Karen tegen Aline.

‘Waar zijn die bokkenrijders dan?’, vroeg Aline.

‘Die zijn al eeuwen geleden opgeknoopt’, zei Martijn.

‘Ze hebben hier gevangen gezeten’, zei Karen.

‘Bekend is het verhaal van Wijn Wijnen, een enorme sterke kerel, die in de nacht van 22 oktober 1743 zijn dwangbuis en zijn boeien verbrak, een dichtgemetseld raam uit de muur rukte en verdween. Pas zeven jaar later werd hij opnieuw opgepakt. Ook één van de leiders is hier gestorven, zei Martijn. Het verhaal gaat hoe Geerlingh Daniëls zelfmoord wilde plegen door twee maal zijn mes in zijn buik te stoten, zodat de ingewanden eruit puilden. Vijf dagen later stierf hij op het kasteel van Schinnen aan ontsteking van deze wonden. Hij had op geen vragen willen antwoorden, verklikte niemand en verklaarde ‘dat hij geen zaligheid wilde hebben’. De vilder sleepte het lijk naar de executieplaats en het werd aan een been aan de galg opgehangen.’

‘En er zijn nog meer verhalen, maar die vertellen we je later wel’, zei Martijn. Reinoud beklom de balustertrap en kwam op de eerste verdieping. Het

eerste wat hem opviel was een 17e eeuwse schouw.

‘Mooi wonen’, zei hij.

8.

‘Een mooie kapel hebben jullie’, zei Aline op een gegeven moment.

Deze op de binnenplaats tegen de gevel aangebouwde kapel (uit 1613) werd door een Roermondse bisschop in 1625 gewijd. De kapel heeft twee glas-in-lood ramen met onduidelijke motieven, en drie muren naar de binnenplaats toe, waarboven drie mergelstenen zijn aangebracht, te weten (van links naar rechts) ‘MAR’ (Maria), IHS (Ichtus/Christus) en ANA (Anna), zei Martijn. Het wordt gebruikt voor huwelijksvoltrekkingen.

Verder staat hij leeg.

‘Er is in die kapel wat bijzonders gebeurd’, ging Martijn verder.

‘De ter dood veroordeelde bokkenrijders werden, na aankondiging van het vonnis, zoals het gebruikelijk was, in een verlicht vertrek opgesloten om nog enkele dagen van het leven te genieten en tot voorbereiding van een christelijke dood. Bij gebrek aan voldoende vertrekken viel Henske (Joannes Catsberg(h) jr., alias ‘Henske van Nagelbeek’) de eer te beurt in de groten zaal van

het kasteel Ter Borg opgesloten te worden. Hij zag kans om met zijn zware blok aan het lijf en met bovenmatige krachtinspanning zich zover vooruit te brengen, dat hij in de aan de zaal grenzende slotkapel terecht kwam. Toen de wachters hem wilden terugbrengen, beriep hij zich op de kerkelijke immuniteit, hopende op deze wijze aan de dood te ontsnappen, terwijl de gebiedende Vrouwe bezwaar had de kerkelijke wet te overtreden.

Dit was een moeilijke 'casus' voor de schepenen. Rechtsgeleerde C. Lenarts te Vlieck deed uitspraak: 'Mevrouw heeft in haar castrale capelle geene immuniteit ecclesiasticy, te meer daar immuniteit nooit van toepassing is in kerken voor kerkdieven.' Hij werd aan een paal gebonden, gewurgd en verbrand, 17 december 1743.'

9.

Ondertussen was de familie Offermans uit Spaubeek bijeen gekomen in Gasterij Terborgh, een uitspanning die zich gevestigd had in één van de schuren van het kasteel Terborgh. Tsja, daar staan we dan, zei Ruben. We hebben een Bokkenrijder in de familie. Elke familie hier kent wel een Bokkenrijder, zei Elisa. Het is Schele Mevis, ging Ruben verder. Hij heeft de hele bende